

Motion till riksdagen 2011/12:Kr243

av Ewa Thalén Finné m.fl. (M)

Fornlämningen i Uppåkra

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fornlämningen i Uppåkra i Staffanstorps kommun.

Motivering

Uppåkra är Sveriges största förhistoriska boplatz. Med datering till järnåldern (500 f.kr.–1050 e.kr.) återfinns här metertjocka kulturlager på en yta som uppgår till hela 40 hektar. Uppåkra är ett unikt fornminne som kan bidra till att ge svar på flera viktiga historiska frågor. För att kunna ta del av denna fornhistoriska kunskapskälla och för att få möjlighet att fullfölja utgrävningarna krävs dock ett utökat statligt engagemang.

Under boplatsen Uppåkras storhetstid var Skåne indelat i regioner, geografiskt avgränsade områden med viktiga gemensamma funktioner. Boplatsen ingick i ett väl förgrenat nät av handelskontakter.

I Uppåkra fanns flera kultplatser; ett hednatempel och en hövdingahall har påträffats. Andra fynd visar på särskilda gårdar med ett specialiserat hantverk och på långväga handel. Under vissa perioder var Uppåkra troligtvis centralorten i sydvästra Skåne, där den religiösa, politiska och ekonomiska makten var koncentrerad.

Uppåkras betydelse som central handels- och hantverksplats minskade under slutet av 900-talet, då Lund grundades som ett kungligt och kyrkligt centrum. Efterhand övertog Lund funktionen som områdets viktigaste plats.

Förutom att ge allmänheten tillgång till viktig information bidrar utgrävningarna till att svara på viktiga frågor:

- ? Hur inlemmades Sydsverige i det gryende danska riket?
- ? När uppstod regional maktsamling?
- ? Hur såg maktstrukturerna ut här före, under och efter integrationsskedet?

Fel! Okänt namn

Uppåkra: fyndplatsen, besökscentrum och statligt engagemang

Flera arkeologiska utgrävningar har förändrat vår uppfattning om historiens gång och tillfört viktiga kunskaper. Bland annat har utgrävningarna vid Birka visat på att vår bild av dåtidens samhälle inte var korrekt i flera avseenden, och tack vare statligt engagemang har kunskaperna kommit allmänheten till del.

Vid Uppåkra fyndplats, som är betydligt större än det mera välkända Birka, har det genomförts arkeologiska utgrävningar sedan 1996. Regionalt har nu Staffanstorps kommun tillsammans med Region Skåne, Svenska kyrkan, Uppåkra församling och Lunds kommun bildat stiftelsen Uppåkra Arkeologiska Center för att kunna fortsätta detta arbete. Målsättningen är att öppna fyndplatsen för besökare, bland annat genom att skapa ett upplevelsecentrum, där fokus kommer att ligga på arkeologiska utgrävningar och på de fynd som upptäcks. Stiftelsen ska även fortsättningsvis utgöra grunden för utgrävningarnas existens.

Arbetet med att tillvarata fynd och göra utgrävningar fortgår med ett stort lokalt engagemang, i vilket stiftelsen Uppåkra Arkeologiska Center spelar en avgörande roll. Engagemanget från Region Skåne, Länsstyrelsen i Skåne län och Lunds universitet är viktigt. Men för att långsiktigt skapa förutsättningar för utgrävningar och för att på ett publikt sätt visa dessa krävs det ytterligare statligt engagemang. Då Riksantikvarieämbetets anslag, som bland annat täcker kostnader för arkeologiska undersökningar, utökas under 2012 förutsätter vi att delar av dessa medel även tillfaller utgrävningar i Uppåkra.

Stockholm den 30 september 2011

Ewa Thalén Finné (M)

Christer Akej (M)

Thomas Finnborg (M)

Anders Hansson (M)

Jonas Jacobsson Gjörtlér (M)

Kajsa Lunderquist (M)

Patrick Reslow (M)

Boriana Åberg (M)

Linda Arvidsson Wemmert (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Cristina Husmark Pehrsson (M)

Olof Lavesson (M)

Gunilla Nordgren (M)

Hans Wallmark (M)